

Bölüm 2

TÜRKİYE FUTBOL TAKIMLARININ BAŞARIM ANALİZİ¹

Aslı BOZ²
Ersin KIRAL³

GİRİŞ

Dünyanın tartışmasız en gözde oyunu 100 yılı aşkın süredir oynanan futboldur. İlk defa 1863'te İngiltere'de "Ragbi" olarak oynanmaya başlanan futbolla ilgili ilk futbol birliği de yine aynı ülkede kurulmuştur. Yapılan araştırmalar aslında futbolun sadece ayakla oynanmadığı ve birçok çeşidi olan bir oyun olduğunu ortaya koymuştur. Birçok kişi futbolun yeryüzündeki en popüler spor dalı olduğunu kabul etmektedir. Buna ek olarak bazı araştırmacılar ise futbolu, basit bir oyun olmanın da ötesinde yeryüzündeki ilk evrensel imparatorluk olarak tanımlamaktadır (<https://www.fifa.com/about-fifa/who-we-are/the-game/index.html> Erişim Tarihi: 10. 03. 2017).

Futbol, bir oyun olarak ortaya çıktığından beri zamanla dünya genelinde kabul görmüş ve tarihsel süreç içerisinde popüler olmuş bir etkinlik olarak günümüzdeki yerini almıştır. Futbol ile ilgili bilinmesi gereken bir diğer boyut, futbolun küreselleşme ile doğrudan etkileşim içinde olduğudur. Küreselleşme kavramı bilişim teknolojilerinin hızlı gelişimine paralel olarak 1980'lerden itibaren araştırmacılar tarafından literatürde yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu kavram, dünyada ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel birtakım değişikliklere sebep olmuştur. Gelişmiş batılı ülkelerin yoğun desteği sayesinde küreselleşme, tüm dünyada yaygınlık kazanmıştır. Bu yenisünya düzenine hâkim olan serbest piyasa yöntemi ile etkileme imkânı ve görsellik bakımından en avantajlı spor dalı olan futbolun yükselişi 1980'lerden itibaren hız kazanmıştır. Küreselleşmenin yükselişinin tetiklediği futbol, bir spor dalı olmaktan çıkarak, milyarlarca dolarlık bir büyüklüğe ulaşmıştır. Örneğin futbolun 2013-2014 sezonunda İngiltere ekonomisine katkısı; elde edilen vergi olarak 2.4 milyar sterlin, Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH)'ya katkı olarak 3.36 milyar sterlin, dayanışma ödemesi olarak

¹ Bu çalışma Temmuz 2018'de Çukurova Üniversitesi SBE tarafından kabul edilen "Türkiye'de Futbol Takımlarının Başarı Sıralaması: TOPSIS Yöntemi Uygulaması" başlıklı yüksek lisans tezinden adapte edilmiştir.

² Çukurova Üniversitesi SBE YL Öğrencisi, asliboz.stat@gmail.com

³ 2 Dr. Öğr. Üyesi, Çukurova Üniversitesi İİBF Ekonometri Bölümü, ekiral@cu.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Boniface, P. (1998). Football as a Factor (and a Reflection) of International Politics. *The international spectator*, 33(4), 87-98.
2. Chu, A., Kalaba, R. and Spingarn, K. (1979). A comparison of two methods for determining the weights of belonging to fuzzy sets. *Journal of Optimization theory and applications*, 27(4): 531-538.
3. akır, S., ve Perin, S. (2013). ok Kriterli Karar Verme Teknikleriyle Lojistik Firmalarında Performans lümü/Performance Measurement of Logistics Firms with Multi-Criteria Decision Making Methods. *Ege Akademik Bakis*, 13(4), 449.
4. atı, K., Eř, A. ve zevin, O. (2017). Futbol Takımlarının Finansal Ve Sportif Etkinliklerinin Entropi Ve Topsıs Yöntemiyle Analiz Edilmesi: Avrupa'nın 5 Büyük Ligi Ve Süper Lig Üzerine Bir Uygulama. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, Cilt 13, Sayı 1, 2017
5. Demirci, F., (2017). *Entropi tabanlı TOPSIS yöntemiyle borsa istanbul'da işlem gören futbol kulüplerinin sportif, finansal ve finansal fair play performanslarının karşılaştırılmalı analizi*. Bartın Üniversitesi ,Sosyal Bilimler Enstitüsü.
6. Goldblatt, D. (2008). *The ball is round: A global history of soccer*. Penguin.
7. Gregory, M., The economic impact of the Premier League, [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY_The_economic_impact_of_the_Premier_League/\\$FILE/EY-The-economic-impact-of-the-Premier-League.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY_The_economic_impact_of_the_Premier_League/$FILE/EY-The-economic-impact-of-the-Premier-League.pdf) Erişim Tarihi: 17. 05. 2017
8. Güngör, A., (2014). *Futbol endüstrisinde sportif başarı ile finansal performans arasındaki ilişkinin analizi ve Türkiye uygulaması*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 2014 / 1, 16-36.
9. Hwang, C. L. and Yoon, K.(1981). *Lecture notes in economics and mathematical systems: Multiple attribute decision making: Methods and application*. Springer
10. Hwang, C. L., and Yoon, K. (1981). Methods for multiple attribute decision making. In *Multiple Attribute Decision Making* (pp. 58-191). Springer, Berlin, Heidelberg. Verlag.
11. İöz C., ve Sözmez H. (2014). Avrupa futbol liglerinin etkinliklerinin veri zarflama analizi ile değerlendirilmesi. *Siirt Üniversitesi İ.İ.B.F İktisadi Yenilik Dergisi*, 13(1), 73-86.
12. Karaatlı, M., Ömürbek, N., ve Köse, G. (2014). Analitik hiyerarşi süreci temelli topsıs ve vikor yöntemleri ile futbolcu performanslarının değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 29(1).
13. Kiani Mavi, R., Kiani Mavi, N., and Kiani, L. (2012). Ranking football teams with AHP and TOPSIS methods. *International Journal of Decision Sciences, Risk and Management*, 4(1-2), 108-126.
14. Koller, C., and Brandle, F. (2015). *Goal!: A Cultural and Social History of Modern Football*. The Catholic University of America Press.
15. Olson, D. L. (2004). Comparison of weights in TOPSIS models. *Mathematical and Computer Modelling*, 40(7-8), 721-727.
16. Opricovic, S., and Tzeng, G. H. (2004). Compromise solution by MCDM methods: A comparative analysis of VIKOR and TOPSIS. *European journal of operational research*, 156(2), 445-455.
17. Saaty, T.L.(1977). A scaling method for priorities in hierarchical structures. *Journal of mathematical psychology*, 15(3):234-281.

18. Szymanski, S., and Smith, R. (1997). The English football industry: profit, performance and industrial structure. *International Review of Applied Economics*, 11(1), 135-153.
19. Tervonen, T., et al. (2009). A stochastic method for robustness analysis in sorting problems. *European Journal of Operational Research*, 192(1): 236-242.
20. Tzeng, G. H., & Huang, J. J. (2011). Multiple attribute decision making: methods and applications. CRC press. Ülkemizde futbolun doğuşu, Türkiye Futbol Federasyonu, <http://www.tff.org/default.aspx?pageID=293> Erişim Tarihi: 24. 01.2017
21. Wang, J.-J., et al. (2009). Review on multi-criteria decision analysis aid in sustainable energy decision-making. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 13(9): 2263-2278.
22. Yoon, K. P., and Hwang, C. L. (1995). *Multiple attribute decision making: An introduction* (Vol. 104). Sage publications.
23. Zardari, N.H., et al., (2014). *Weighting methods and their effects on multi-criteria decision making model outcomes in water resources management*. Springer.
24. Zeren, F. ve Gümüş, F., B. (2013). *Türk ve Yabancı Futbol Takımlarının Borsa Performansları Üzerine Bir Uygulama*. Çankırı Karatekin Üniversitesi, İİBF Dergisi, Y.2013, Cilt 3, Sayı 2, ss.34-54.